

Concediu plătit extraordinar - Vârsta avansată a soțului care coabitează.
Ministerul Muncii cu Interpello N. 43/2012 clarifică faptul că vârsta avansată a persoanei îndreptățite la concediu extraordinar nu legitimează prestația de către un alt membru al familiei.

Ministerul Muncii și Politicilor Sociale răspunde la cererea de decizie nr. 43 din 21 decembrie 2012 prezentată de ANCI, prin care se solicită clarificări cu privire la interpretarea corectă a art. 42, paragraful 5, Decretul legislativ nr. 151/2001, privind concediul soțului concubin pentru asistență pentru persoana cu handicap, în partea în care are în vedere ipoteza „absenței, decesului sau prezenței patologiilor invalidante ale soțului coabitant”, ca cauze care legitimează cererea pentru utilizarea concediului de către alte persoane decât soțul însuși.

În special, **interogatoriul** întreabă dacă vârsta înaintată a soțului coabitant, peste 80 de ani, poate fi considerată prezumtivă a unei stări invalidante sau, chiar și în acest caz, este încă necesară o certificare medicală care să ateste orice stare patologică.

În acest sens, se reamintește că art. 4 din Decretul legislativ 119/2011 a modificat art. 42 - paragraful 5 din Decretul legislativ 151/2001. Inovațiile introduse nu au schimbat audiența utilizatorilor, dar au stabilit o ordine precisă de prioritate pentru accesul la avantaj, care este stabilit după cum urmează:

1. **soțul care conviețuiește cu persoana cu dizabilități severe** (a se vedea Curtea Constituțională, sentința nr. 158 din 18.4.2007) și membrii uniunii civile care conviețuiesc echivalent soțului prin Legea 20 mai 2016, nr. 76 (cunoscută sub numele de legea Cirinnà);
2. în caz de absență, deces sau patologii invalidante, **părinții adoptivi** vor prelua;
3. în caz de absență, deces sau patologii invalidante, **copiii concubini preiau** (vezi Curtea Constituțională, sentința nr. 19 din 26.1.2009);
4. în caz de absență, deces sau patologii invalidante, **frații coabitanti preiau** (vezi Curtea Constituțională, sentința nr. 233 din 6.6.2005);
5. și, în cele din urmă, **ruda sau rudenia din cadrul gradului al III-lea** care conviețuiește în caz de absență, deces sau patologii invalidante ale celorlalți subiecți identificați de lege, pentru a avea grijă de persoana aflată în situație de handicap grav (a se vedea Curtea Constituțională, sentința 203 din 18 iulie 2013).

Concediul extraordinar nu poate fi utilizat, indiferent de membrii de familie eligibili, ci doar respectând ordinea de prioritate stabilită.

În răspunsul la apel, Ministerul confirmă faptul că vârsta avansată a titularului dreptului, în acest caz soțul, **nu este o cerință suficientă pentru a legitima primirea concediului de către un alt membru al familiei, ca drept de a beneficia de Concediul extraordinar poate fi beneficiat de o altă persoană decât „titularul” anterior numai pe baza ipotezelor strict indicate de legiuitor, inclusiv cea legată de**

prezența „bolilor invalidante”.

Interpello reiterează faptul că această orientare este confirmată de circumstanța potrivit căreia, în cazul în care legiuitorul a intenționat să identifice cerința de date cu caracter personal ca un element util pentru recunoașterea dreptului de utilizare a permiselor de asistență a persoanelor cu dizabilități, a făcut acest lucru în mod expres ca în cazul tranziției de la al doilea la al treilea grad de rudenie pentru a se bucura de permise în temeiul art. 33 din Legea 104/92 (Legea nr. 183/2010 - art. 24).

Legislație de referință:

- **Legea 5 februarie 1992, nr. 104** - „*Legea-cadru pentru asistență, integrare socială și drepturile persoanelor cu handicap*”. (Publicat în G. U. 17 februarie 1992, nr. 39, S.O.);
- **Decretul legislativ 26 martie 2001, nr. 151** - „*Textul consolidat al dispozițiilor legislative privind protecția și sprijinul maternității și paternității, în conformitate cu articolul 15 din legea nr. 53 din 8 martie 2000*”.
- **Legea 4 noiembrie 2010, nr. 183** - „*Delegații la Guvern în materie de locuri de muncă extenuante, reorganizarea organismelor, concedii, așteptări și permise, plase de protecție socială, servicii de ocupare a forței de muncă, stimulente pentru ocuparea forței de muncă, ucenicie, ocuparea forței de muncă feminine, precum și măsuri împotriva muncii nedeclarate și dispoziții privind munca publică și conflicte de muncă.*” (Publicat în Suplimentul ordinar nr. 243 din Monitorul Oficial din 9 noiembrie 2010 nr. 262)
- **Decretul legislativ din 18 iulie 2011, nr. 119** - „*Punerea în aplicare a articolului 23 din legea nr. 183 din 4 noiembrie 2010, delegând guvernul să reorganizeze legislația privind concediul, așteptările și permisele.*”
- **Interpello Ministerul Muncii și Politicilor Sociale 21 decembrie 2012, nr. 43** - **Subiect: art. 9, Decretul legislativ nr. 124/2004 - art. 42, paragraful 5, Decretul legislativ nr. 151/2001** - concediu pentru asistență pentru soțul concubin al unei persoane cu handicap.
- **Legea 20 mai 2016, nr. 76:** „*Reglementarea uniunilor civile între persoane de același sex și disciplina conviețuirii.*”

Pentru mai multe informatii:

- numărul gratuit 800.810.810
- din străinătate și de la telefoane mobile la 06 455 39 607 (costul apelului este legat de planul tarifar al operatorului utilizat)
- scrieți expertului: superabile@inail.it Vă informăm că Centrul de contact InAail SuperAble integrat este, de asemenea, multilingv.

Il Ministero del Lavoro con Interpello n. 43/2012 chiarisce che l'età avanzata dell'avente diritto al congedo straordinario non legittima il godimento del beneficio da parte di un altro familiare

Il Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali risponde all'istanza di [interpello n. 43 del 21 dicembre 2012](#), avanzata dall'ANCI con cui si chiedono precisazioni in ordine alla corretta interpretazione dell'art. 42, comma 5, D.Lgs. n. 151/2001, concernente il congedo del coniuge convivente per l'assistenza al soggetto portatore di handicap, nella parte in cui contempla le ipotesi di "mancanza, decesso, o presenza di patologie invalidanti del coniuge convivente", quali causali che legittimano la richiesta di fruizione del congedo da parte di soggetti diversi dal coniuge stesso.

In particolare **nell'interpello si chiede se l'età avanzata del coniuge convivente, superiore agli 80 anni, può essere considerata presuntiva di uno stato invalidante** o, se anche in questo caso, sia comunque necessaria una certificazione medica attestante l'eventuale stato patologico.

Si ricorda al proposito che l'art. 4 del Decreto Legislativo n.119/2011 ha modificato l'art. 42 - comma 5 del decreto legislativo 151/2001. Le novità introdotte non hanno variato la platea dei fruitori, ma hanno stabilito un preciso ordine di priorità per l'accesso al beneficio che è fissato come segue:

1. **coniuge convivente** con la persona con disabilità grave (cfr. Corte Costituzionale, sentenza n. 158 del 18.4.2007) e **componenti dell'unione civile** conviventi equiparati al coniuge dalla **Legge 20 maggio 2016, n. 76 (detta legge Cirinnà)**;
2. in caso di mancanza, decesso o patologie invalidanti, subentrano i **genitori** anche adottivi;
3. in caso di mancanza, decesso o patologie invalidanti, subentrano i **figli conviventi** (cfr. Corte Costituzionale, sentenza n. 19 del 26.1.2009);
4. in caso di mancanza, decesso o patologie invalidanti, subentrano i **fratelli conviventi** (cfr. Corte Costituzionale, sentenza n. 233 del 6.6.2005);
5. e in ultimo, il parente o l'affine entro il terzo grado convivente in caso di mancanza, decesso o patologie invalidanti degli altri soggetti individuati dalla norma, a prendersi cura della persona in situazione di disabilità grave (cfr. Corte Costituzionale, sentenza n. 203 del 18 luglio 2013).

Il congedo straordinario non può essere utilizzato indifferentemente dai familiari aventi diritto, ma solo rispettando l'ordine di priorità stabilito.

Nella risposta all'interpello, **il Ministero conferma che l'età avanzata del titolare del diritto**, in questo caso il coniuge, **non costituisce un requisito sufficiente per legittimare il godimento del congedo da parte di un altro familiare** in quanto **il diritto a fruire del congedo straordinario può essere goduto da un soggetto diverso dal precedente "titolare" solo in ragione delle ipotesi tassativamente indicate dal Legislatore**, fra le quali rientra quella legata alla presenza di "patologie invalidanti".

L'interpello ribadisce che tale orientamento è confermato dalla circostanza secondo cui, laddove il Legislatore ha inteso individuare il requisito anagrafico quale elemento utile al riconoscimento del diritto alla fruizione di permessi per assistere disabili, lo ha fatto espressamente come nel caso del passaggio dal secondo al terzo grado di parentela per il godimento dei permessi di cui all'art. 33 della legge 104/92 (Legge n. 183/2010 -art. 24).

Normativa di riferimento

- **Legge 5 febbraio 1992, n. 104** - "Legge-quadro per l'assistenza, l'integrazione sociale e i diritti delle persone handicappate." (Pubblicata in G. U. 17 febbraio 1992, n. 39, S.O.);
- **Decreto Legislativo 26 marzo 2001, n. 151** - "Testo unico delle disposizioni legislative in materia di tutela e sostegno della maternità e della paternità, a norma dell'articolo 15 della legge 8 marzo 2000, n. 53".

- **Legge 4 novembre 2010 , n. 183** - "Deleghe al Governo in materia di lavori usuranti, di riorganizzazione di enti, di congedi, aspettative e permessi, di ammortizzatori sociali, di servizi per l'impiego, di incentivi all'occupazione, di apprendistato, di occupazione femminile, nonché misure contro il lavoro sommerso e disposizioni in tema di lavoro pubblico e di controversie di lavoro."(Pubblicata nel Supplemento Ordinario n.243 alla Gazzetta Ufficiale del 9 novembre 2010 n. 262)
- **Decreto Legislativo 18 luglio 2011, n. 119** - "Attuazione dell'articolo 23 della legge 4 novembre 2010, n. 183, recante delega al Governo per il riordino della normativa in materia di congedi, aspettative e permessi."
- **Interpello Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali 21 dicembre 2012, n. 43** - Oggetto: art. 9, D.Lgs. n. 124/2004 - art. 42, comma 5, D.Lgs. n. 151/2001 - congedo per assistenza coniuge convivente di soggetto con handicap.
- **Legge 20 maggio 2016, n. 76:** "Regolamentazione delle unioni civili tra persone dello stesso sesso e disciplina delle convivenze.